

Nr 135.

Godkänd av första kammaren den 21 maj 1915.

Godkänd av andra kammaren den 21 maj 1915.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin, dels ock en därmed sammanhängande motion.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 26.)

Till Konungen.

Genom en den 24 april 1915 dagtecknad proposition, nr 187, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin.

Till behandling i sammanhang med oförmälda proposition har riksdagen förehaft en inom första kammaren väckt motion, däri hemställts bland annat, att riksdagen för sin del ville besluta följande ändringar i propositionen nr 187:

15 §.

2. Vid *all* utminutering av brännvin *skall* bolag enligt grunder, som av kontrollstyrelsen godkännas, anordna verksam kontroll — — — — — vissa sådana ej må ske. Sådan kontroll skall jämväl omfatta rätt till — — — — — kontrollstyrelsen.

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 14 saml. 54 häft. (Nr 135.)

Det åligger — — — — — betingas.
 Innehavare av — — — — — medgivande.
 Bolag vare — — — — — brännvin.

40 §.

Idkar någon — — — — — uppgivet är,
 eller förbryter sig någon — — — beställningar därå,
 eller tillåter den — — — — — föryttra,
 eller försäljer någon brännvin i strid mot stadgandet i 15 § 2
 mom.,
 eller förbryter sig den, — — — — — mot 30 §,
 böte första gången — — — — — förlustig.
 Utövar den — — — — — nyss är sagt.

Då riksdagen av den av föredragande departementschefen förebrogta utredningen blivit övertygad därom, att en lagstiftning, avseende att komplettera de bestämmelser, som infördes genom förordningen den 25 september 1914, är av behovet påkallad, har riksdagen ansett sig böra antaga bestämmelser i den riktning, som i propositionen angivas.

Riksdagen har emellertid icke kunnat bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag oförändrat.

På sätt framgår av det vid propositionen i utdrag fogade statsrådsprotokollet, har en särskilt tillkallad sakkunnig föreslagit, att bolagen skulle åläggas att anordna verksam kontroll, till vilka personer och till vilken mängd försäljning i varje särskilt fall äger rum. Mot detta förslag hava socialstyrelsen och kontrollstyrelsen icke haft något att erinra. Föredragande departementschefen har emellertid ansett, att detta skulle vara att gå längre, än som krävdes för att tillse, att de av bolagen vidtagna särskilda kontrollanordningarna måtte kunna tillämpas med erforderlig effektivitet. Departementschefen har därför förordnat, att bolagen allenast skulle uttryckligen tillerkännas rätt att anordna kontroll, men att det icke skulle åläggas dem som en skyldighet.

I ovannämnda motion har upptagits det av den sakkunnige avgivna förslaget, i vad det avser inrättande av obligatorisk kontroll. Motionären har såsom stöd härför framhållit, dels att allenast fem av landets 123 utminuteringsbolag ställt sig avvisande till tanken att för närvarande införa kontroll, dels att, enär förslaget förutsätter, att alla bolag skola utöva en viss kontroll över kundkretsen på grund av stad-

gandet i 15 § 2 mom. tredje stycket, tvekan icke borde finnas för att påbjuda sådan kontroll, som omtalas i 2 mom. första stycket av samma paragraf, dels ock att det skydd, som de föreslagna bestämmelserna bereda åt bolag, vilka tillämpa kontrollbestämmelser, icke blir tillräckligt effektivt, om icke samtliga bolag utöva kontroll.

Riksdagen ansluter sig till de av motionären framställda synpunkterna i avseende å önskvärdheten och behövligheten av att göra kontrollbestämmelserna obligatoriska för samtliga bolag. I det förslag till förordning om försäljning av alkoholhaltiga drycker, som Eders Kungl. Maj:t framlade nästlidet år, stadgades obligatorisk kontroll vid all utminuterings av spritdrycker. Nämda förslag godkändes av första kammaren, under det andra kammaren antog ett längre gående förslag, avseende en i detalj angiven kontroll vid utminuterings ej mindre av spritdrycker än även av vin och öl. Såväl Eders Kungl. Maj:t som riksdagen hava sålunda uttalat sig för den obligatoriska utminuteringskontrollen såsom önskvärd och lämplig. Den omfattande anslutning, som den individuella utminuteringskontrollen sedan nästlidna riksdag fått bland landets brännvinsförsäljningsbolag, synes tyda på, att man nu mera allmänt funnit denna kontroll innebära betydande fördelar ur nykterhetssynpunkt. Ur nu anförda synpunkter har riksdagen ansett, att utminuteringskontrollen bör göras obligatorisk, och har därför beslutat de ändringar i 15 § 2 mom. första stycket, varom i motionen förslag framlagts. I samband med berörda ändring har riksdagen ansett, att uttrycket »försäljningsområden» bör ändras till »kontrollområden».

I andra stycket av 15 § 2 mom. har riksdagen företagit en formell omarbetning.

I 40 § har riksdagen, enligt yrkande i motionen, med anledning av den förordade ändringen i 15 § 2 mom. första stycket, ansett böra införas bestämmelse om motsvarande ansvarspåföljd.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen tillkännagiva, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin samt ovan omförmälda, i ämnet väckta motion antagit Eders Kungl. Maj:ts ovannämnda förslag med de ändringar, härvid fogade bilaga utvisar.

Stockholm den 21 maj 1915.

Med undersätlig vörndnad.

Bilaga.

Förordning

om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin.

Härigenom förordnas, att 3 §, 15 § 2 mom. samt 26, 27, 40 och 42 §§ av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin skola erhålla följande ändrade lydelse, att till 15 § av samma förordning skall fogas ett nytt moment, 10, av den lydelse, här nedan stadgas, samt att rubrikerna till förordningens 26 och följande §§ skola ändras på sätt nedan angives, därvid rubriken »Ansvarsbestämmelser» skall, såsom hittills, avse 36—53 §§:

3 §.

Vid utminuteriug vare minsta tillåtna försäljningsbeloppet tre tioudels liter. Vad sålt blivit får icke i mindre belopp än sålunda föreskrivits utlämnas eller mellan flera köpare fördelas; ej heller får något av det sålda förtäras på försäljningsstället.

15 §.

2. Vid *all* utminuteriug av brännvin *skall* bolag enligt grunder, som av kontrollstyrelsen godkännas, anordna *verksam* kontroll till vilka personer och till vilken mängd försäljning i varje särskilt fall äger rum, och må härvid fastställas viss myckenhet, utöver vilken under angiven tid utminuteriug till köpare eller vissa sådana ej må ske. Sådan kontroll *skall* jämväl omfatta rätt till utminuteriug, som jämlikt 17 § 2 mom. av bolag överlåtits. Vidtager bolag ändring i föreskrifterna för den kontroll, bolaget anordnat, vare bolaget skyldigt att därom göra anmälan hos kontrollstyrelsen.

Det åligger kontrollstyrelsen att för utminuteriug av brännvin indela riket i *kontrollområden* ävensom att i denna indelning vidtaga

de jämkningar, som *betingas* därav, att inom viss kommun rättighet till utminutering upphör eller upplåtes eller *som* av andra orsaker *påkallas*.

Innehavare av rättighet till detaljhandel må ej utminutera brännvin till person, boende inom annat *kontrollområde* än det, där rättigheten utövas, där ej det bolag, inom vars *kontrollområde* personen är boende, därtill, med iakttagande av de föreskrifter, kontrollstyrelsen kan meddela, lämnat medgivande.

Bolag vare på anfordran av köpare, till vilken bolaget finner utminutering kunna äga rum, pliktigt att, sedan erforderlig säkerhet nedsatts, söka till skäligt pris från namngiven handlande vare sig inom eller utom riket anskaffa angiven varusort av brännvin.

10. Förmenar någon, att bolag obehörigen vägrat att till honom utminutera brännvin eller lämna honom sådant medgivande, som i 2 mom. tredje stycket avses, eller att bolag beträffande ämne, varom det tillkommer kontrollstyrelsen att meddela föreskrift, vidtagit åtgärd, som kränker hans enskilda rätt eller strider emot förordningens syfte, må han hos kontrollstyrelsen göra framställning om åvägabringande av rättelse i det överklagade förhållandet. Över kontrollstyrelsens beslut i fråga om bolags vägran att utminutera brännvin må klagan ej föras.

IV. Om införsel av brännvin från utrikes ort.

26 §.

1. Brännvin må till riket införas blott av den, som visar sig äga rätt försälja brännvin.

2. Vid varje tullplats i riket skall över därstädes till införsel angivna slag av brännvin föras särskild förteckning enligt formulär, som av generaltullstyrelsen fastställs efter kontrollstyrelsens hörande. Denna förteckning skall vid varje års slut insändas till kontrollstyrelsen.

3. Brännvin må icke från tullverket utlämnas annorledes än mot kvitto, utfärdadt av den, som enligt 1 mom. är berättigad att införa sådan dryck, dock att brännvin, som från utlandet inkommit till bolag, vilket jämlikt 12 eller 14 § fått övertaga all detaljhandel med brännvin inom kommun, må mot kvitto utlämnas till den, som visar sig hava erhållit bolagets medgivande därtill.

4. Utan hinder av vad i denna paragraf stadgas må

a) brännvin till riket införas av den, som enligt särskilt stadgande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet inkommande varor,

b) prov på brännvin i vanlig ordning till riket införas av vederbörligen legitimerad handelsresande,

c) resande, som ankommit från utrikes ort, för eget bruk mot erläggande av stadgad tull införa brännvin intill viss mindre, i tullförfattningarna angiven myckenhet,

d) till skeppsproviant hänförligt brännvin behandlas på sätt i tullförfattningarna finnes stadgat; dock må brännvin, som förtullats såsom överskott av skeppsproviant, icke från fartyg ilandföras.

5. Angående införsel av brännvin till riket för vetenskapligt, medicinskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål eller för apoteksbehov meddelas särskilda bestämmelser av Kungl. Maj:t.

6. Med från utlandet infört brännvin, som på grund av stadgandet i denna paragraf ej må från tullverket utlämnas, skall förfaras på sätt Kungl. Maj:t förordnar.

V. Ordningsföreskrifter.

27 §.

1. Försäljningsställe skall vara beläget vid öppen gata, väg eller torg.

2. De rum, som nyttjas för utskänkingsrörelse, skola vara ljusa och luftiga, hava en i förhållande till rörelsens omfattning tillräcklig storlek samt hållas i ordentligt skick.

3. Försäljningen må ej börjas, förrän besiktning å den lägenhet, där rörelsen skall drivas, hållits, i stad av stadsfiskal och på landet av kronobetjänt jämte två personer, utsedda av magistrat eller kommunalnämnd, samt besiktningsmännen utfärdat bevis därom, att föreskrifterna i 1 och 2 mom. blivit uppfyllda. Vad här är sagt gälle ock då försäljningsställe ombytes.

VI. Ansvarsbestämmelser.

40 §.

Idkar någon detaljhandel med brännvin vid tillfälle, då försäljningsrätten ej får utövas, eller å annat ställe, än därtill uppgivet är, eller förbryter sig någon mot vad i 5 § 2 mom. är stadgat om

brännvins utlämnande eller utbudande till salu eller om upptagande av beställningar därá,

eller tillåter den, som icke är berättigad till utskänkning, att, då han genom utminuteriug säljer brännvin, något av det sålda på försäljningsstället förtäres eller avhämtas i mindre belopp, än han är berättigad föryttra,

eller försäljer någon brännvin i strid mot stadgandet i 15 § 2 mom., eller förbryter sig den, som till detaljhandel med brännvin berättigad är, mot 29 § 3 eller 6 mom. eller mot 30 §,

böte första gången från och med trettio till och med sextio kronor samt andra gången från sextio till och med etthundratjugu kronor och vare dessutom andra gången sin rätt till detaljhandel förlustig.

Utövar den, som erhållit rättighet till utskänkning enligt 16 § 2 eller 3 mom., densamma annorledes än i dessa moment är medgivet eller utan att iakttaga de inskränkingar därvid, som i övrigt kunna hava blivit föreskrivna av Kungl. Maj:ts befallningshavande, vare underkastad enahanda ansvar, som nyss är sagt.

42 §.

1. Förbrytelse mot 2, 31, 32 eller 33 § eller mot 27 § 3 mom. straffes med böter från och med tio till och med femtio kronor.

2. Då förbrytelse skett mot 2 §, vare tillika det till salu hållna brännvin underkastat beslag och förbrutet.

3. Den, som i strid mot stadgandet i 26 § 4 mom. från fartyg ilandför brännvin, vilket förtullats såsom överskott av skeppsproviant, böte från och med tio till och med ettusen kronor; och vare sådant brännvin tillika med kärl och emballage underkastat beslag och förbrutet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1916, dock att kontrollstyrelsen skall hava dessförrinnan verkställt den i 15 § 2 mom. här ovan omförmälda indelning av riket i *kontrollområden*.

För tid före nämnda dag må *kontrollområde* enligt de i omförmälda lagrum angivna grunder av kontrollstyrelsen tillsvidare anvisas bolag, som anordnat kontroll i enlighet med vad i samma lagrum enligt dess nu gällande lydelse stadgas; skolande beträffande sålunda fastställt område gälla såväl föreskriften i tredje stycket av berörda lagrum i dess nu gällande lydelse, som ock i fråga om anskaffande av

brännvin från handlande inom riket vad ovan i 15 § 2 mom. fjärde stycket finnes stadgat.

Brännvin, som före den 1 januari 1916 från utlandet inkommit till riket, må från och med sagda dag icke av tullverket utlämnas till annan än den, som enligt 26 § äger rätt till införsel av brännvin. Kan på grund av vad nu är stadgat utlämnande av brännvin, som inkommit till riket före utgången av år 1915, icke äga rum, skall därmed förfaras på sätt Kungl. Maj:t förordnar.